

**Uchwała Nr XV/ 155 /15
Rady Miejskiej w Nowym Dworze Mazowieckim
z dnia 22 grudnia 2015 roku**

w sprawie uchwalenia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Nowy Dwór Mazowiecki na rok 2016.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2015 poz. 1515 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2015 poz. 1286 z późn. zm.), art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2012 poz. 124 z późn. zm.) Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Nowy Dwór Mazowiecki na rok 2016 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Nowy Dwór Mazowiecki

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady
Miejskiej
/-/ Krzysztof Bisiański**

**Załącznik
do Uchwały nr XV/155/15
Rady Miejskiej w Nowym Dworze Mazowieckim
z dnia 22 grudnia 2015 roku**

***Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii
dla Miasta Nowy Dwór Mazowiecki
na rok 2016***

Wprowadzenie

Profilaktyka to działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi niekorzystnego zjawiska. Jest też jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane. Ta ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub choćby ograniczenia. Powszechnie uważa się, że skuteczna profilaktyka jest optymalnym sposobem hamowania rozwoju lub ograniczania skali zjawisk uznanych za dolegliwe społecznie. Głównie z tego względu jest znacznie bardziej opłacalna niż kosztowne działania zaradcze, konieczne w sytuacji, gdy wzrasta skala niepożądanych zjawisk. Profilaktyka uzależnień oraz ograniczenie negatywnych skutków nadużywania oraz uzależnienia od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych w tym w szczególności ochrona przed przemocą stanowi jedno z poważniejszych wyzwań jakie stoją przed instytucjami publicznymi, samorządem lokalnym i społeczeństwem.

Alkoholizm i narkomania są zagrożeniem dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju społeczeństwa, rodziny a przede wszystkim dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym. To one najdotkliwiej odczuwają konsekwencje uzależnienia w rodzinie. Doświadczają agresywnych zachowań dorosłych, są zaniedbywane pod względem opiekuńczym i wychowawczym, częściej chorują, a w okresie późniejszym stanowią grupę podwyższonego ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia.

Łatwość dostępności środków psychoaktywnych, co deklarują młodzi respondenci badania diagnostycznego w tym zakresie, niewielka świadomość ryzyka związanego z ich przyjmowaniem a także presja rówieśnicza powodują, że obserwuje się bardzo

niepokojące zjawiska używania alkoholu i środków psychoaktywnych przez uczniów nowodworskich szkół w tym również uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Towarzyszy temu nasilające się zjawisko przemocy rówieśniczej.

Zadaniem samorządu oraz osób zajmujących się zawodowo pomocą dziecku i rodzinie jest wspólne działanie na rzecz stworzenia jak najkorzystniejszych warunków umożliwiających dzieciom i młodzieży prawidłowy rozwój oraz zapewnienie pomocy rodzinie w sytuacjach kryzysowych. Dużym wyzwaniem jest ograniczenie dostępu do środków zmieniających świadomość oraz zwiększenie wiedzy na temat ich szkodliwości. Podjęte działania powinny być odpowiedzią na potrzeby społeczne, a ich realizacja przebiegała na jak najwyższym poziomie merytorycznym i organizacyjnym.

Biorąc powyższe pod uwagę, na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2015 r. poz. 1286), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2012 r. poz. 124 z późn. zm.) opracowano, **Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Nowy Dwór Mazowiecki na rok 2016**, zwany dalej Programem.

Cele i zadania Programu sformułowano w oparciu o wyniki przeprowadzonej w roku 2014 na zlecenie Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Mazowieckim **Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych**. Projekt Programu był konsultowany ze szkołami, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, które wniosły swoje propozycje i uwagi.

1. Realizatorzy Programu

Realizatorem Programu będzie Burmistrz miasta Nowy Dwór Mazowiecki za pośrednictwem Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych.

Program będzie realizowany m.in. we współpracy z podmiotami lokalnymi:

- a) Rada Miejska Nowego Dworu Mazowieckiego,
- b) Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miejskiego,

- c) Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - d) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
 - e) Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia,
 - f) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - g) Straż Miejska Nowego Dworu Mazowieckiego,
 - h) miejskie placówki oświatowe,
 - i) Nowodworski Ośrodek Kultury,
 - j) Nowodworski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
 - k) organizacje pozarządowe oraz inne podmioty o których mowa w art. 3.ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- oraz podmioty o charakterze ponadlokalnym:
- l) Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Mazowieckim,
 - m) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
 - n) Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii,
 - o) Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - p) Ośrodek Rozwoju Edukacji
 - q) i inne
 - r) osoby fizyczne posiadające wiedzę, doświadczenie oraz kwalifikacje w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień, przeciwdziałania przemocy, pracy rodziną itp.

2. Zasady zlecania zadań realizowanych w ramach Programu

Zadania Programu będą zlecone do realizacji podmiotom posiadającym odpowiednie kwalifikacje, w tym organizacjom pozarządowym i osobom fizycznym, zgodnie z:

- a) ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- b) ustawą z dnia 24 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych
- c) ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych

3. Dane statystyczne w zakresie problemów uzależnień i przemocy

a) Dane Ogólnopolskie

Zgodnie z szacunkami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, liczba osób uzależnionych od alkoholu szacowana jest na ok. 600 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie – na ok. 2,5 mln .

W Polsce w rodzinach dotkniętych problemem choroby alkoholowej żyje ok. 3 mln osób, w tym 1,5 mln stanowią dzieci. Szacuje się, że ok. 500 tys. polskich dzieci znajduje się w dramatycznej sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i życiu.

Picie alkoholu przez młodych ludzi jest najczęstszym zachowaniem ryzykownym. Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie upośledza czynności poznawcze: koncentrację uwagi , zapamiętywanie, uczenie się, rozwój kontroli emocjonalnej. Prowadzi do podejmowania innych zachowań ryzykownych groźnych dla życia i zdrowia, zakłóca proces rozwojowy, może również powodować spowolnienie wzrostu i zaburzenia hormonalne. Jak wynika ze zrealizowanych w 2014 roku badań w ramach międzynarodowego projektu badawczego na temat zdrowia i zachowań zdrowotnych młodzieży szkolnej HBSC chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 43% uczniów w wieku 11-15 lat. Badania ESPAD obejmujące starszą młodzież, wskazują iż w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem jakiegokolwiek napoje alkoholowe piło 72% 15 – latków.

b) Diagnostyka Nowego Dworu Mazowieckiego

Dane szacunkowe

Odnosząc się do ogólnopolskich statystyk, można przyjąć, że dla Nowego Dworu Mazowieckiego liczby te wynoszą: ok. 550 osób uzależnionych od alkoholu, ok. 1400 osób pijących szkodliwie, ponad 2 000 osób żyjących w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym, w tym ok. 350 dzieci (wiele z nich w bardzo trudnej sytuacji życiowej) oraz ponad 1 000 dorosłych i dzieci – ofiar przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym.

Wyniki diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w roku 2014.

Wraz z wiekiem badanych uczniów wzrasta odsetek młodych uczniów eksperymentujących z alkoholem, papierosami oraz substancjami psychoaktywnymi. Najbardziej rozpowszechnione wśród badanych uczniów jest spożywanie napojów alkoholowych oraz palenie papierosów. W grupie badanych uczniów szkół gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych problem eksperymentowania z używkami oraz substancjami psychoaktywnymi jest wysoki. Mimo to, w porównaniu z wynikami uzyskanymi w 2011 roku, spadła liczba uczniów eksperymentujących z alkoholem oraz

papierosami. Rozpowszechnianie zażywania dopalaczy wśród badanych młodych mieszkańców miasta Nowy Dwór Mazowiecki jest na niższym poziomie w porównaniu do wyników badań ogólnopolskich. Obecnie zażywanie dopalaczy przez uczniów jest na niższym poziomie niż miało to miejsce 3 lata temu. Gimnazjaliści z nowodworskich szkół deklarują rzadsze picie alkoholu oraz palenie papierosów niż rówieśnicy biorący udział w ogólnopolskim badaniu ESPAD.

Do picia alkoholu przyznaje się 11,2% uczniów szkół podstawowych, 47% gimnazjalistów oraz 84,6% uczniów szkół ponad gimnazjalnych. Ponadto 11,8% gimnazjalistów i 46,2% uczniów szkół ponad gimnazjalnych przynajmniej raz w życiu upiło się tracąc kontrolę nad własnym zachowaniem.

Alkohol jest nadal najczęściej spożywaną przez dzieci i młodzież w Nowym Dworze Mazowieckim substancją psychoaktywną. Badani młodzi mieszkańcy najczęściej swój pierwszy kontakt z alkoholem mieli podczas wakacji oraz w czasie wolnym. Dlatego też bardzo ważną sprawą dla gminy jest zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Pozytywną informacją jest to, że wśród badanych mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego problem zażywania narkotyków jest niewielki 6,8% badanych przyznaje się do przynajmniej jednorazowego użycia narkotyku w swoim życiu. Odsetek badanych mieszkańców przyznających się do zażywania narkotyków zmalał w porównaniu do 2011 roku.

Problemem środowiskowym jest przemoc. Co czwarty ankietowany przyznał, że zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy fizycznej, jedna trzecia badanych zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy psychicznej. Ponadto 32,4% respondentów odpowiedziało, że zna przypadki bicia dzieci przez ich rodziców czy opiekunów.

Pomoc społeczna

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim średnio rocznie obejmuje pomocą ok. 794 rodzin, w których żyje ogółem ok. 1753 osób w tym 628 dzieci. Wśród głównych powodów udzielania pomocy społecznej mieszkańcom Nowego Dworu Mazowieckiego w 2015 r. Ośrodek wyróżnia: niepełnosprawność (362 rodziny), bezrobocie (335 rodzin), choroba (334 rodziny), ubóstwo (123 rodziny), bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych (187 rodzin), rodziny niepełne (106 rodzin), rodziny wielodzietne (35 rodzin), ochrona macierzyństwa (63 rodziny), bezdomność (18 osób), opuszczenie zakładu karnego (8 osób), przemoc w rodzinie (2

rodziny), narkomania (4 rodziny), sytuacja kryzysowa (5 rodzin), zdarzenie losowe (3 rodziny).

Liczba osób i rodzin doświadczających problemów będących wynikiem nadużywania i uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych będących pod opieką OPS:

- 70 rodzin
- 100 osób w tych rodzinach

W przypadku 70 rodzin, głównym powodem przyznania pomocy był problem alkoholowy. Nie jest to równoznaczne z liczbą osób uzależnionych objętych pomocą Ośrodka, często w jednej rodzinie mamy do czynienia z kilkoma dysfunkcjami. W wielu przypadkach to właśnie alkohol jest ich przyczyną. Szacowana liczba dzieci żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym na terenie miasta - około 98.

Prawie wszystkie rodziny z problemem alkoholowym mają problemy z przemocą . Liczba Niebieskich Kart Ci D sporządzonych przez Zespół Interdyscyplinarny w 2015 roku:

- C-20
- D-14

Liczba zakończonych przez Zespół Interdyscyplinarny procedur „Niebieskiej Karty”, na skutek przemocy w rodzinie:

- 5 zakończonych z 2015 roku w tym 0 z rodziny z problemem alkoholowym
- 10 zakończonych z 2014 roku w tym 5 z rodziny z problemem alkoholowym
- 3 zakończone z 2013 roku w tym 2 z rodziny z problemem alkoholowym

Liczba spraw, którymi zajmował się Zespół Interdyscyplinarny w 2015 roku - 38, z tego w 17 przypadkach alkohol był główną przyczyną przemocy.

4. Grupa docelowa Programu

Odbiorcami Programu będą mieszkańcy miasta Nowy Dwór Mazowiecki, w tym:

– dzieci i młodzież, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób uzależnionych i ryzykownie zażywających alkohol i inne środki psychoaktywne, będących w grupie ryzyka uzależnienia i przemocy, eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi, doświadczających i stosujących przemoc, wychowujących się w rodzinach z problemem uzależnień,

- dorośli nadużywający i uzależnieni od alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- rodziny osób uzależnionych,
- doświadczający i stosujący przemoc,
- rodzice,
- nauczyciele nowodworskich szkół,
- przedstawiciele instytucji i służb zajmujących się pracą z dziećmi i rodziną, uzależnionymi itp.,
- inne osoby spotykające się w życiu prywatnym i/lub zawodowym z problemami uzależnień i przemocy.

5. Cele Programu

Cel strategiczny: Ograniczenie skali zjawiska spożycia alkoholu i innych środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzież oraz problemów związanych z używaniem i uzależnieniem od alkoholu i narkotyków wśród mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego.

5.1. Cele operacyjne:

- I. Zwiększenie dostępu do profesjonalnych działań pomocowych osobom z problemem uzależnienia i zagrożonych nim, doświadczających przemocy oraz ich rodzin a także dzieci i młodzieży doświadczających skutków uzależnienia rodziców.
- II. Ograniczenie występowania skali problemów związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież poprzez prowadzenie działalności profilaktycznej, edukacyjnej i informacyjnej skierowanej do dzieci, rodziców oraz ich opiekunów.

6. Formy i metody realizacji celów Programu:

Cel I. Zwiększenie dostępu do profesjonalnych działań pomocowych osobom z problemem uzależnienia i zagrożonych nim, doświadczających przemocy oraz ich rodzin a także dzieci i młodzieży doświadczających skutków uzależnienia rodziców.

I. Zapewnienie dostępu do bezpłatnej pomocy specjalistycznej w tym:

1. porady i konsultacje w zakresie terapii uzależnień i ochrony przed przemocą,
2. programy pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc domową,
3. porady i konsultacje prawne,
4. porady i konsultacje psychologiczne i pedagogiczne i inne,
5. grupa wsparcia dla osób współuzależnionych, doświadczających przemocy domowej,
6. grupa wsparcia wspomagająca proces zdrowienia osób uzależnionych i współuzależnionych,
7. grupa wsparcia dla rodziców i opiekunów dzieci zagrożonych używaniem środków psychoaktywnych,
8. grupy edukacyjne dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem i przemocą, doświadczających skutków choroby alkoholowej rodziców, eksperymentującej ze środkami odurzającymi,
9. mediacje,
10. programy socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży,
11. wyjazdy terapeutyczne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży oraz rodzin,
12. praca placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego i innych programów chroniących dzieci i młodzież obciążone chorobą alkoholową rodziców,
13. programy terapeutyczne dla dzieci i młodzieży w tym m.in. art terapii, reedukacji itp.,
14. zakup materiałów i wyposażenia niezbędnego do realizacji działań,
15. podjęcie działań na rzecz dobrej współpracy służb społecznych i innych podmiotów,
16. Poprawa standardu i tworzenie miejsc, w których prowadzona jest działalność w zakresie profilaktyki uzależnień,
17. Dofinansowanie pracy konsultanta programu terapeutycznego.

II. Udzielanie pomocy osobom z problemem alkoholowym przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach realizacji procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

II.1 Zadania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

1. motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego;

2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej (wyłącznie przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje) lub wskazywanie miejsc gdzie taką pomoc uzyskają;
3. prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
4. współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
5. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
6. kontrola punktów sprzedaży alkoholu pod względem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz warunków pozwolenia na sprzedaż alkoholu;
7. wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży alkoholu w oparciu o obowiązujące przepisy prawa w tym zakresie
8. Członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołuje Burmistrz, raz w roku, po uchwaleniu Programu przez Radę Miejską.

II.2 Zasady wynagradzania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

1. Przewodniczący Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości nie większej niż 625 zł miesięcznie, tj. 125 zł za czynność tj.: udział w posiedzeniu Komisji, dyżur, kontrola punktu sprzedaży alkoholu.
2. Wynagrodzenie jest naliczane na podstawie sporządzonej listy obecności, proporcjonalnie do liczby czynności.
3. Członkowie Komisji pobierają wynagrodzenie w wysokości 75 zł za czynność zleconą przez Przewodniczącego, nie więcej niż 375 zł miesięcznie. Wynagrodzenie jest naliczane proporcjonalnie do liczby zrealizowanych i udokumentowanych czynności. Liczba czynności płatnych w miesiącu nie może przekraczać 5.
4. Przewodniczący Komisji przedkłada Burmistrzowi Miasta listę wynagrodzeń członków Komisji za miesiąc poprzedni,
5. Lista wynagrodzeń powinna być sporządzona na podstawie:
 - listy obecności członków Komisji na dyżurach,

- listy obecności członków na posiedzeniach Komisji,
- potwierdzonego udziału w kontroli punktu sprzedaży alkoholu,
- indywidualnych kart czynności prowadzonych przez członków Komisji.

6. Regulamin pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa Burmistrz miasta Nowy Dwór Mazowiecki w formie zarządzenia.

III. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych, placówek oświatowych w rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Dofinansowanie pobytu osób nietrzeźwych dowożonych z terenu Nowego Dworu Mazowieckiego do placówek realizujących zadania Izby Wytrzeźwień.
2. Zapewnienie opieki osobom nietrzeźwym oraz dostępu do informacji o możliwości uzyskania pomocy terapeutycznej.
3. Zapewnienie transportu, we współpracy ze Strażą Miejską i Policją, osobom nietrzeźwym do placówek.
4. Inne działania, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia Celu I.

Cel II. Ograniczenie występowania skali problemów związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież poprzez prowadzenie działalności profilaktycznej, edukacyjnej i informacyjnej.

I. Dofinansowanie i/lub finansowanie oraz realizacja programów profilaktyki uzależnień i innych zachowań ryzykownych oraz przemocy rówieśniczej w szkołach adresowanych do dzieci i młodzieży, kadry pedagogicznej oraz rodziców i opiekunów.

II. Dofinansowanie i/lub finansowanie oraz realizacja warsztatów rozwoju osobistego i umiejętności społecznych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych marginalizacją oraz doświadczających negatywnych skutków uzależnienia rodziców.

III. Dofinansowanie i/lub finansowanie oraz realizacja warsztatów rozwoju osobistego i umiejętności społecznych i wychowawczych dla rodziców i opiekunów ze środowisk zagrożonych marginalizacją.

IV. Udzielanie placówkom oświatowym merytorycznego wsparcia w zakresie budowania i realizacji szkolnego programu profilaktyki.

V. Dofinansowanie i/lub finansowanie oraz realizacja środowiskowych programów profilaktycznych,

- VI. Dofinansowanie i/lub finansowanie działań sportowych z programem edukacyjno – profilaktycznym oraz zakup materiałów do zajęć realizowanych na terenie miejskich obiektów sportowych,
- VII. Dofinansowanie i/lub finansowanie profilaktycznych form wyjazdowych w tym między innymi - obozy i kolonie dla dzieci i młodzieży,
- VIII. Dożywanie dzieci i młodzieży uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- IX. Zapewnienie dzieciom i młodzieży, w szczególności uczestniczącym w programach profilaktycznych, dostępu do atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego, w tym m.in.: finansowanie zajęć pozalekcyjnych: sportowych, tanecznych, kulturalno-artystycznych, zajęć prowadzonych przez animatorów, kulinarnych, plastycznych, „kół zainteresowań”, organizowanie okolicznościowych spotkań np. zabawy mikołajkowej, balu noworocznego, dnia dziecka itp.
- X. Podejmowanie działań na rzecz tworzenia i poprawy standardu miejsc, w których prowadzone są całoroczne programy profilaktyczne oraz funkcjonujących placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego.
- XI. Organizowanie i finansowanie/dofinansowanie szkoleń, konferencji, seminariów i warsztatów edukacyjnych, podnoszących kompetencje zawodowe w zakresie profilaktyki uzależnień pracowników placówek oświatowych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, lekarzy pierwszego kontaktu, pielęgniarek i położnych, pracowników socjalnych, instruktorów, trenerów i animatorów zajęć sportowych, kuratorów, policjantów i strażników miejskich, członków MKRPA.
- XII. Zakup materiałów informacyjnych, edukacyjnych, czasopism i książek na temat profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej.
- XIII. Udział w profilaktycznych kampaniach społecznych oraz podejmowanie działań edukacyjnych adresowanych do mieszkańców miasta w zakresie problemów związanych z profilaktyką uzależnień.
- XIV. Organizowanie i finansowanie/dofinansowanie szkoleń dla sprzedawców punktów alkoholowych pod względem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- XV. Prowadzenie działań edukacyjnych wśród kierowców i rowerzystów na temat ryzyka związanego z prowadzeniem pojazdów pod wpływem środków zmieniających świadomość z uwzględnieniem młodzieży szkolnej.

XVI. Doposażenie służb, w tym Policji, Straży Miejskiej, pracowników socjalnych, itp. w materiały edukacyjne oraz inne środki w tym np. testery narkotykowe zwiększające ich możliwości skutecznego działania w zakresie profilaktyki uzależnień i ochrony przed przemocą.

XVII. Prowadzenie działań edukacyjnych dla kobiet w ciąży w zakresie profilaktyki alkoholowego zespołu płodowego FAS.

XVIII. Inne działania, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia Celu II.